

Λατή και επαυξημένη πρόταση

Λατή πρόταση ονομάζεται η πρόταση που περιλαμβάνει μόνο τους βασικούς όρους, χωρίς προσδιορισμούς, δηλαδή έχει μία από τις παρακάτω μορφές:

α. Υποκείμενο + Ρήμα (αυτεάρτο)

π.χ. Ο σκύλος γαβγίζει.

β. Υποκείμενο + Ρήμα (μεταβατικό) + Αντικείμενο

π.χ. Οι μαθητές κλίνουν το ρήμα.

γ. Υποκείμενο + Ρήμα (μεταβατικό) + άμεσο Αντικείμενο + έμμεσο Αντικείμενο

π.χ. Ο δάσκαλος έδωσε στους μαθητές βιβλία.

δ. Υποκείμενο + Ρήμα (συνδετικό) + Κατηγορούμενο

π.χ. Ο Γρηγόρης είναι εργάτης

Όταν σε κάποιο από τους βασικούς όρους της λατής πρότασης προσέθεσουμε έναν ή περισσότερους προσδιορισμούς, όπως επίθετα, επιρρήματα κ.ά., η πρόταση αυτή ονομάζεται επαυξημένη:

π.χ. Ο σκύλος γαβγίζει δυνατά. (επαυξημένη πρόταση)

Ο άσπρος σκύλος γαβγίζει δυνατά. (επαυξημένη πρόταση)

12. Βάλε δίπλα από κάθε πρόταση (Α) αν είναι λατή και (Ε) αν είναι επαυξημένη:

1. Ο Γιώργος εργάζεται. _____
1. Η αδερφή του Νικου δουλεύει σε μια πολυεθνική εταιρεία. _____
2. Ο Νίκος έβαψε το σπίτι. _____
3. Το παλιό αυτοκίνητο της γιαγιάς πουλήθηκε πολύ φθηνά. _____
4. Το χωριό μου είναι παραθαλάσσιο. _____
5. Οι γάτες συνήθως κυνηγούν τα πουτκία για να παίξουν. _____
6. Ο Πέτρος έσπασε το βάζο. _____
7. Το μυρό κοιμάται. _____
8. Η Ελενα σπούδασε στο εξωτερικό. _____
9. Το αυτοκίνητο πήγαινε πολύ γρήγορα. _____
10. Το σπίτι είναι μονοκατοικία. _____
11. Ο Γιώργος μάς τηλεφώνησε. _____
12. Ο καλύτερος μαθητής κέρδισε το έπαθλο. _____

13. Μπορείς να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις από επαυξημένες σε λατές:

1. Η Βασιλική, η νεπionισά μάς, αγαπάει πολύ τα δύο γατάκια της.
2. Ο Τζακ είναι ένας σκύλος με μοναδική προσωπικότητα.

3. Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, τα κατοικίδια ωφέλουν την υγεία των ανθρώπων.

4. Οι περισσότερες γάτες προτιμούν τα ψάρια για γεύμα τους.

5. Ο άνθρωπος εξημέρωσε το σκύλο πριν από χιλιάδες χρόνια.

6. Ο Νίκος, ο αδερφός του Γιώργου, είναι άριστος μαθητής.

7. Οι παίκτες της εθνικής είναι καλοί επαγγελματίες,

8. Οι μεγάλοι αθλητές γυμνάζονται σκληρά.

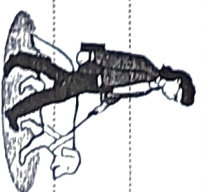
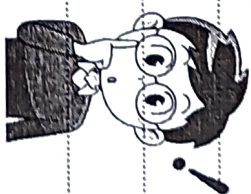
9. Οι ηθοποιοί του θεάτρου κουράζονται υπερβολικά.

10. Οι οδηγοί των λεωφορείων έχουν επαγγελματικό δίπλωμα.

11. Το λυκόσκυλο του αδερφού μου είναι καλός φύλακας.

14. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προτάσεις από λατές σε επαυξημένες:

1. Η γιαγιά έφτιαξε κουλουράκια. _____
2. Το βιβλίο είναι παλιό. _____
3. Ο παππούς αγαπάει τα καναρίνια. _____
4. Ο σκύλος φυλάει το κοττάδι. _____
5. Τα κατοικίδια σκαρφαλώνουν στα βράχια. _____
6. Το φανητό είναι νόστιμο. _____
7. Η αρκούδα ζει στα δάση. _____
8. Ο κυνηγός εντόπισε τα ίχνη. _____
9. Το δάσος είναι πηγή οξυγόνου. _____

8. Να μεταφέρεις τις παρακάτω φράσεις στον άλλο αριθμό, όπως στο παράδειγμα:

ο βαθύς ποταμός	→ οι βαθιοί ποταμοί
των μακριών διαδρόμων	→
τη μακριά φανέλα	→
η τραχιά στιφάνεια	→
τις βαριές φορεσιές	→
τα φαριδιά πουκάμισα	→
τη βαριά τσίρα	→
της φαριδιάς λευφόρου	→
τις βαθιές λιμένες	→
των παχιών ανεμόδων	→
του μακρού δρόμου	→
τα παχιά μισοχάρια	→
ο βαθύς γκρεμός	→
τον φαρδύ δρόμο	→
των πλατιών λιμένων	→

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αιτιολογικές λέγονται οι προτάσεις που δηλώνουν την αιτία μιας πράξης ή μιας κατάστασης.

Εισάγονται:

- με τους αιτιολογικούς συνδέσμους: γιατί, διότι, επειδή, αφού, ή με λέξεις και εκφράσεις που χρησιμοποιούνται ως αιτιολογικοί σύνδεσμοι: καθώς, εφόσον, μια και, που, μια που, σαν... να, σαν... πως, αλλά και με το τελικό για να, ή με τον και

Δεν πηγα στο σχολείο, γιατί ήμουν άρρωστος.

Θα πάρουμε γλυκό, μια και ήσασταν καλά παιδιά.

Τελείωσε και δεν έχω χρόνο.

9. Υπογραμμίστε τις αιτιολογικές προτάσεις, κυκλώστε τον σύνδεσμο με τον οποίο εισάγονται και βάλτε κόμμα όπου χρειάζεται.

1. Ο Γιάννης κλάει, επειδή χτύπησε το πόδι του.
2. Τα παιδιά κουράστηκαν, γιατί έτρεχαν όλο το απόγευμα.
3. Το καλοκαίρι μου άρεσει, διότι έχω πολύ ελεύθερο χρόνο.
4. Αφού δεν θέλεις να έρθεις, μείνε στο σπίτι.
5. Εφόσον σου αρέσει, αγοράσέ το.
6. Μια και το ανέφερες, θα σου εξηγήσω.
7. Οι διακοπές για τους μαθητές είναι απαραίτητες, γιατί η συνεχής μελέτη

8. Οι αρκούδες που φροντίζει ο «Αρκτούρος» ζουν σε περιφραγμένο χώρο, αφού δεν έχουν μάθει να ζουν ελεύθερες.

9. Το μετρό εξυπηρετεί καλύτερα τους επιβάτες, επειδή έχει σταθερά δρομολόγια.

10. Τα αδέσποτα ζώα χρειάζονται βοήθεια, μια που είναι απροστατέυτα.

11. Η ζωή στην πόλη είναι ευχάριστη, διότι προσφέρει πολλές ευκαιρίες για μόρφωση.

12. Γυρίσαμε αμέσως, μια και ματαιώθηκε η παράσταση.

13. Χτύπησε το πόδι του, καθώς βιάζε αψηρημένως.

14. Εφόσον αθλείσαι, πρέπει να τρως υγιεινά και σωστά γεύματα.

10. Να αλλάξεις τις παρακάτω προτάσεις, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο αιτιολογικό σύνδεσμο, όπως στο παράδειγμα:

Δεν πήγα εκδρομή και στενοχωρήθηκα πολύ.

Στενοχωρήθηκα πολύ, επειδή δεν πήγα εκδρομή.

1. Δεν πρόλαβα και δεν έκανα τις εργασίες μου.

2. Μάκωσα με τον φίλο μου και είμαι στενοχωρημένος.

3. Χιόνισε και πήγαμε στον Παρνασσό για σκι.

4. Δεν έχω πολλή δουλειά και θα γυρίσω νωρίς.

5. Δεν πέρασε τις εξετάσεις και στεναχωρήθηκε πολύ.

6. Θα με καθυστερούσαν και απέφυγα να τους μιλήσω.

7. Ο καιρός ήταν πολύ καλός και πήγαμε για μπάνιο.

11. Στις προτάσεις που ακολουθούν υπάρχουν υπογραμμισμένες φράσεις. Μπορείς να τις αντικαταστήσεις με αιτιολογικές προτάσεις:

1. Απέφυγε τις συναναστροφές με ξένους από φόβο.

2. Ο αγώνας αναβλήθηκε εξαιτίας της βροχής.

3. Ήταν ευτυχημένος για την επιτυχία στο πανεπιστήμιο.

